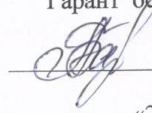

МІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Леся БАРАБАШ

«28» серпня 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

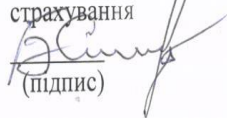
Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньої програми Фінанси, банківська справа та страхування. Умань: Уманський НУ, 2025.23с.

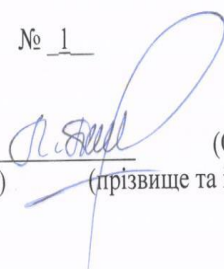
Розробник: Богдау ГУЗАР, к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від. 28 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис) (Олена ПРОКОПЧУК.)
(прізвище та ініціали)

“ 28 ” серпня 2025 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від. “ 29 серпня ” 2025 року № 1

Голова
(підпис)

(Руслан МУДРАК)
(прізвище та ініціали)

“ 29 ” 08 2025 р.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів відповідних ЕСТБ - 5	Галузь знань 07«Управління та адміністрування»	обов'язкова	
Змістових модулів - 2 Тем 11 Загальна кількість годин — 150	Спеціальність: 072«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки:	
		2 і 3-й	4-й
		Семестр	
		3 і 5-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –5,3 самостійної роботи студента – 5,4	Освітній рівень: бакалавр Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування	32 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		42 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		76 год.	138 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Бюджетна система» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Бюджетна система» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська система та страхування» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Мета вивчення дисципліни - формування системи знань у здобувачів вищої освіти з організації та функціонування бюджетної системи, її ролі у соціально-економічному розвитку країни, а також сутності бюджетних відносин та характеру їх впливу на суспільство, засвоєння.

Завдання дисципліни є:

- вивчення сутності бюджетної системи України та принципів її побудови;
- засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави, розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи;
- формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків;
- оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави;
- формуванні теоретичних і практичних знань стосовно організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету;
- володіння навичками і прийомами, пов'язаними з використанням бюджетної інформації та набуття практичних навичок щодо їх практичної реалізації.

Предметом навчальної дисципліни є бюджетна система України, принципи її побудови та завдання .

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: вивчення змісту навчальної дисципліни базується на освоєнні навчальних дисциплін:

Пререквізити	Постреквізити
Фінансове право	Підсумкова атестація
Банківська система	Державний кваліфікаційний екзамен
Місцеві фінанси	
Страхові послуги	
Інформаційні системи і технології у фінансах	
Фінансовий аналіз	
Фінансовий облік	
Виробнича практика	

Вивчення навчальної дисципліни «Бюджетна система» передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Бюджетна система»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК02	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	ПРН 04	Знати механізм функціонування фінансової системи вт.ч. бюджетної.
		ПРН05	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та її складових
		ПРН11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контролю за бюджетними показниками і виконанням бюджетів
		ПРН 16	Здатність застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань бюджетної системи та змістовно інтерпретувати отримані результати для проведення аналізу виконання бюджетів
06	Здатність провєлення досліджень на відповідному рівні	ПРН 19	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань

		ПРН 10	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання бюджетних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову та бюджетну інформацію, розраховувати бюджетні показники, які характеризують стан бюджетної системи держави
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати знаннями сучасної стратегії бюджетної політики	ПРН05	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та її складових
ЗК08	Здатність до пошуку, використання, оброблення, аналізу та інтерпретації бюджетної інформації з різних нормативно-законодавчих документів	ПРН10	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання бюджетних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову та бюджетну інформацію, розраховувати бюджетні показники, які характеризують стан бюджетної системи держави
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
ФК03	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна система)	ПРН04	Знати механізм функціонування фінансової системи в т.ч. бюджетної.
ФК05	Здатність застосовувати знання законодавства у сфері бюджетного регулювання	ПРН05	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та її складових
ФК 07	Здатність складати та аналізувати бюджетну фінансову звітність	ПРН 10	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання бюджетних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову та бюджетну інформацію, розраховувати бюджетні показники, які характеризують стан бюджетної системи держави
ФК 08	Здатність виконувати контрольні функції у бюджетній сфері	ПРН11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контролю за бюджетними показниками і виконанням бюджетів
ФК 10	Здатність використовувати фундаментальні знання з бюджетної системи для прийняття управлінських рішень в аграрному секторі економіки	ПРН16	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
		ПРН19	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Бюджетна система», наведено в табл. 2.2.-. 2, 3.

Таблиця 2.2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Бюджетна система»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	сутності економічних категорій «бюджет», «доходи», «видатки», «трансферти», бюджетний дефіцит, планування, прогнозування, регулювання та ін.;	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання на платформі Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	наукових теорій стратегічного бюджетного планування, зарубіжного досвіду концепцій централізації та децентралізації бюджетів.		
1.3	критичне осмислення основних принципів побудови бюджетної системи та бюджетного устрою;		
1.4	інструментарію і методів бюджетного планування і змісту дохідної і видаткової частин та міжбюджетних відносин;		
1.5	сутності параметрів і факторів впливу на формування доходів і витраток бюджетів і міжбюджетних трансфертів		
2	Уміння/навички:		
2.1	аналізувати зовнішні і внутрішні чинники і фактори, які впливають на формування доходів і бюджетів усіх рівнів та міжбюджетних трансфертів, що можуть вплинути на соціально - економічний розвиток держави	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання на платформі Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій і рефератів, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	розраховувати та аналізувати показники формування дохідної та видаткової частин державного і місцевого бюджетів та їх складові		
2.3	оцінювати ефективність бюджетних показників та підтримки прийняття обґрунтованих управлінських рішень при формуванні і регулюванні міжбюджетних відносин		
3	Комунікація:		
3.1	переконливе донесення до фахівців і нефахівців стратегічних цілей бюджетної політики, що включають показники формування дохідної частини бюджету та напрями їх використання в умовах трансформаційних змін, децентралізації та євроінтеграції;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і

3.2	презентація складання кошторисів доходів і видатків, розпису державного бюджету, розрахунків міжбюджетних трансфертів в умовах бюджетної децентралізації		ситуацій, підсумковий контроль
3.3	вміння ведення діалогу про форми, методи формування бюджету та управління ризиками у процесі їх складання з врахуванням соціальних, політичних і економічних чинників та прямих і непрямих методів впливу на їх формування, забезпечуючи зрозумілість для всіх учасників незалежно від їхнього рівня знань у бюджетній системі		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	розуміння особистої відповідальності за поточні і стратегічні бюджетні рішення та рекомендації у сфері бюджетної політики при формуванні бюджетів з врахування всіх складових, чинників і факторів, які можуть суттєво вплинути на виконання бюджетів та бюджетний дефіцит	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
4.2	здатність автономно приймати оперативні та стратегічні управлінські рішення, що впливають на формування доходної та видаткової частин бюджету та формування кошторисів бюджетних установ і регулювання міжбюджетних відносин в умовах бюджетної децентралізації		

Таблиця 2.3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Бюджетна система»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 04	Знати механізм функціонування фінансової системи в т.ч. бюджетної.	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, мозковий штурм, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

ПРН05	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та її складових	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 10	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання бюджетних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову і та бюджетну інформацію, розраховувати бюджетні показники, які характеризують стан бюджетної системи держави та її міжбюджетні відносини	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, мозковий штурм, кейс-метод, воркшоп, самонавчання	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, презентація бізнес-плану, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контролю за бюджетними показниками і виконанням бюджетів та дотриманням бюджетного законодавства	Інтерактивні заняття, воркшоп, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 16	Здатність застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань бюджетної системи та змістовно інтерпретувати отримані результати для проведення аналізу виконання бюджетів	Тематичні лекції, мозковий штурм, дискусії	виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, презентація бізнес-плану, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН19	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;	Практичне заняття із вирішення задач, мозковий штурм	усне опитування, тестування, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Роль бюджету та бюджетної системи для розвитку економіки держави

Тема 1. Нормативно - правове забезпечення функціонування бюджетної системи України

Основні нормативні і законодавчі акти, які регулюють формування і використання доходної і видаткової частин бюджетів усіх рівнів..

Бюджетний кодекс і його складові.. Закон України про державний бюджет на відповідний рік.

Додатки до Закону України. Бюджетна декларація та її основні розділи. Паспорт бюджетної програми.

Тема 2. Сутність, призначення та роль бюджету держави

Економічна природа та сутність бюджету. Генезис бюджету.

Основні характеристики бюджетних відносин.

Бюджет як економічна категорія. Визначення бюджету згідно з Бюджетним кодексом.

Функції, що характеризують сутність бюджету як економічної категорії.

Призначення та роль бюджету. Економічне значення бюджету, його вплив на темпи економічного зростання, структуру та розвиток суспільного виробництва, оптимізацію вартісних пропорцій у розподілі доходів.

Бюджетна політика як складова фінансової політики. Призначення та структура бюджетного механізму.

Тема 3. Бюджет як основний фінансовий план держави

Правовий характер бюджету. Розподіл бюджетних повноважень між центральними та місцевими органами державної влади. Бюджет як розпис доходів і видатків. Організаційна структура доходів бюджету. Розподіл видатків між бюджетами різних рівнів бюджетної системи. Поняття бюджетної класифікації. Визначення бюджетної класифікації, її організаційна роль, юридичне значення та структура. Бюджетне планування та прогнозування. Бюджетне планування та прогнозування: функції, принципи організації, методи та завдання. Загальний та спеціальний фонди бюджету. Поняття загального та спеціального фондів бюджету, їх склад та структура.

Topic 4. Budget deficit and sources of its financing

Budget deficit as an economic category and indicator of the state of the budget. Model for determining the size of the budget deficit. Budget deficit as one of the macroeconomic indicators characterizing the essence of the economic model. Causes and sources of budget deficit coverage. Characteristics of the budget deficit as an indicator of the state of the budget as a financial plan of the state. Analytical review of the budget deficit of Ukraine. Regulation of the budget deficit. The main measures to reduce the budget deficit. Foreign and domestic experience of budget deficit financing.

Тема 5. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Законодавча та нормативна бази функціонування бюджетної системи. Склад бюджетного законодавства. Регулювання бюджетних відносин відповідними законодавчими та нормативними актами. Бюджетний кодекс та його структура. Структура та принципи побудови бюджетної системи України. Переваги та недоліки бюджетної системи, побудованої за принципом єдності. Функціонування складових бюджетної системи України. Характеристика організації та функціонування бюджетної системи зарубіжних країн. Організація бюджетного процесу в Україні та його учасники. Сутність бюджетного процесу, його учасники та їх повноваження. Стадії бюджетного процесу на загальнодержавному та місцевому рівнях.

Тема 6. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Організація та функціонування міжбюджетних відносин в Україні. Суб'єкти, види, принципи організації міжбюджетних відносин в Україні. Вертикальні та горизонтальні міжбюджетні відносини. Механізм міжбюджетних відносин як сукупність засобів (методів, форм, моделей, інструментів, інституціонально-правових структур). Переваги та недоліки централізованої та децентралізованої моделей міжбюджетних відносин. Характеристика методів міжбюджетних відносин. Основні форми взаємовідносин між окремими ланками бюджетної системи. Основні форми взаємовідносин між окремими ланками бюджетної системи. Система фінансового вирівнювання: форми, методи, інструменти. Характеристика міжбюджетних трансфертів місцевих бюджетів.

Змістовий модуль 2. Доходи та видатки бюджетної системи

Тема 7. Система доходів бюджету

Економічна сутність і класифікація доходів бюджету. Класифікація бюджетних доходів за різними критеріями. Розділи бюджетної класифікації доходів бюджету. Склад і джерела доходів Державного бюджету. Склад та джерела доходів Державного бюджету згідно з Бюджетним кодексом. Доходи загального та спеціального фондів. Доходи місцевих бюджетів. Доходи місцевих бюджетів. Поточний бюджет та бюджет розвитку. Доходи місцевих бюджетів, що враховуються та не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Роль податкової системи у формуванні бюджетних доходів.

Тема 8. Система видатків бюджету

Економічна сутність видатків бюджету. Поняття видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Видатки Державного бюджету. Сутність видатків державного бюджету. Склад і структура видатків державного бюджету України. Класифікація видатків бюджету. Видатки місцевих бюджетів. Сутність видатків місцевих бюджетів, їх склад. Окремі напрямки видатків місцевих бюджетів та їх специфічність. Система бюджетного фінансування. Складові системи бюджетного фінансування (принципи, форми, методи). Головні розпорядники бюджетних коштів. Шляхи вдосконалення діючих форм бюджетного фінансування.

Тема 9. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

Видатки на розвиток економіки. Склад видатків бюджету на економічну діяльність, їх роль і місце в розвитку економіки. Напрямки і форми бюджетного фінансування економіки. Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Бюджетне фінансування економіки за рахунок цільових державних позик. Позички з бюджету державним підприємствам, порядок їх видачі й погашення. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора й ліквідації збитковості. Видатки на науково-дослідні роботи. Видатки бюджету на науку.

Тема 10. Бюджетне фінансування агропромислового комплексу України⁷

Суть, завдання та процедура бюджетного фінансування АПК України. Ефективність та результативність бюджетного фінансування АПК України...Зарубіжний досвід бюджетного фінансування АПК. Проблеми та перспективи розвитку державної фінансової підтримки розвитку АПК України в повоєнний період.

Тема 11. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

Сутність соціального захисту. Форми і види соціального захисту населення. Адресні субсидії громадянам на житло й комунальні послуги. Види разової фінансової допомоги громадянам. Особливості фінансування соціальної сфери. Форми і методи фінансового забезпечення соціальної сфери. Основи кошторисного фінансування. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Бюджетне фінансування закладів культури, склад видатків. Особливості кошторису бібліотек, будинків культури та інших культурно-освітніх закладів. Фінансування преси, радіо, телебачення, розвитку фізичної культури і спорту. Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Бюджетні заклади освіти, особливості організації їх діяльності.

Тема 12. Видатки бюджету на оборону та управління

Видатки на національну оборону. Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Склад цих видатків, порядок їх планування і фінансування. Видатки на державне управління. Видатки бюджету на державне управління, їх склад. Утримання органів законодавчої та виконавчої влади. Видатки на судові органи і прокуратуру. Видатки на правоохоронні органи. Видатки на утримання податкової адміністрації та митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на управління.

Тема 13. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Економічна сутність державного боргу. Форми державного кредиту, їх призначення. Суб'єкти державного кредиту, їх класифікація. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Державні позики як основна форма державного кредиту. Види цінних паперів з державних позик: облігації, казначейські зобов'язання (векселі). Класифікація державного кредиту.

Державний борг, його структура. Управління державним боргом. Способи управління державним боргом.

4.. Орієнтована структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усьо го	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Роль бюджету та бюджетної системи для розвитку економіки держави								
Тема1. Нормативно - правове забезпечення функціонування бюджетної системи України	12	2	2	8	12	0,6	0,3	11,1
Тема2.Сутність, призначення та роль бюджету держави	12	2	2	8	12	0,6	0,3	11,1
Тема 3.Бюджет як основний фінансовий план держави	12	2	3	7	12	0,6	0,3	11,1
Topic 4.Budget deficit and sources of its financing	10	2	2	6	10	0,5	0,3	9,2
Тема 5.Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	12	2	3	7	12	0,7	0,3	11,0
Тема 6.Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	12	4	4	4	12	1,0	0,5	10,5
Разом за змістовим модулем 1	70	14	16	40	70	4	2	64
Змістовий модуль 2 Доходи та видатки бюджетної системи								
Тема 7.Система доходів бюджету	12	3	5	4	12	0,7	0,3	11,0
Тема 8.Система видатків бюджету	12	3	5	4	12	0,5	0,2	11,3
Тема 9. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	12	3	4	5	12	0,5	0,3	11,2
Тема 10. Бюджетне фінансування агропромислового комплексу України.	10	2	2	6	10	0,4	0,2	9,4
Тема 11. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	12	3	4	5	12	0,7	0,4	10,9
Тема 12. Видатки бюджету на оборону та управління	11	2	4	5	11	0,6	0,3	10,1
Тема 13. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	11	2	2	7	11	0,6	0,3	10,1
Разом за змістовим модулем 2	80	18	26	36	80	4	2	74
Всього	150	32	42	76	150	8	4	138

5.Теми практичних занять

За кожною темою проводиться заняття, яке містить теоретичну та практичну частини.

На теоретичній частині заняття викладач організує обговорення із здобувачами питання з тем, визначених робочою навчальною програмою.

На практичній частині заняття викладач формує у здобувачів вміння та навички практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, тестовий контроль, перевірку та оцінювання.

Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал. Оцінки, отримані здобувачем за заняття враховуються при виставленні поточної модульної оцінки з даної навчальної дисципліни.

№п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
1	Тема1.Нормативно - правове забезпечення функціонування бюджетної системи України	2	0,3
	Тема2, Сутність,призначення та роль бюджету держави	2	0,3
	Тема 3. Бюджет як основний фінансовий план держави	3	
	Практичні завдання по темах 1-3. В робочому зошиті завдання № 1. 1.Опишіть основні нормативно - правові документи , які забезпечують функціонування бюджетної системи України. 2.опишіть основні положення Бюджетного кодексу України, його розділи і статті; 3. опишіть загальні положення, прикінцеві положення, структуру , основні додатки до Закону України « Про Державний бюджет», їх зміст. в) на основі даних таблиць 1 і 2 додатків та на основі даних таблиці 2 Інструктивно - методичних матеріалів та додатків 1 і 3 до ЗУ « Про державний бюджет на 202_--202_рр..» (на вибір здобувача) заповніть таблицю 1 в робочому зошиті опишіть і проаналізуйте основні джерела надходжень до бюджету за розділами Бюджетного кодексу за загальним та спеціальним фондами, їх складові та частки у загальних надходженнях, зробіть відповідні висновки. Завдання 2.Скласти словник основних термінів по темі : бюджет; бюджетний резерв; бюджет за матеріальним змістом; бюджет за формою; бюджет за змістом; бюджетний механізм; бюджетна тактика; бюджетна політика. Завдання 3.Скласти комплексний кросворд по темах 2 і 3. Завдання 4. Дайте відповіді на тести по темах 2 і 3.		
2.	Topic 4. Budget deficit and sources of its financing Practical tasks on topic 3. 1. In the workbook of task No. 2. Based on the data of Tables 1 and 2 of the Appendices to the Instructional and Methodological Materials on Income and Expenditure of the General and Special Fund for 202_-202_ (at the choice of the acquirer) and the data of Article 1 of the General Provisions and Appendices 1, 3, 4 ,9 to the State Budget "On the state budget for 2019-2022(	2	0,3

	на вибір здобувача) , fill in table 2, make calculations and make the appropriate analysis and conclusions. 2. Compile a dictionary of basic terms: budget deficit, hidden deficit; persistent deficit; temporary deficit, active deficit, passive deficit, sources of deficit coverage. 3. Compose a complex crossword on topic 4. 4. Answer the tests on topic 4.		
	Тема 5. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи в Україні Практичні завдання по темі 5. 1.В робочому зошиті завдання № 2. На основі даних таблиць 1 і 2 додатків до Інструктивно - методичних матеріалів за доходами і видатками за загальним і спеціальним фондом за 202_-202_рр(на вибір здобувача) та даних ст.. 1 загальних положень та додатків 1,3,4,9 до ЗУ «Про державний бюджет на 202_- 202_ рр. заповніть таблицю 2, проведіть розрахунки та зробіть відповідний аналіз і висновки. 2.Скласти словник основних термінів : бюджетна система; бюджетний устрій; принципи бюджетної системи, принцип субсидіарності; державний бюджет, бюджети місцевого самоврядування. 3.Скласти комплексний кросворд по темі 5. 4.Дайте відповіді на тести по темі 5.	3	0,3
3	Тема 6. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	4	0,5
	Практичні завдання по темі 6. 1. В робочому зошиті завдання № 3..На основі даних таблиці 3 додатку до на основі даних таблиці 2. Інструктивно - методичних матеріалів та додатку 6 до Закону України «Про державний бюджет на 202_-202_рр. . » (на вибір здобувача) (на вибір здобувача) заповніть таблицю 3 в робочому зошиті, охарактеризуйте основні види міжбюджетних трансфертів, визначте загальні суми по видах та їх частку і проаналізуйте їх за напрямками в цілому. 2. В робочому зошиті завдання № 4.. на основі даних таблиці 2. Інструктивно - методичних матеріалів та додатку 6 до ЗУ «Про Державний бюджет» на 202_-202_рр. (на вибір здобувача) заповніть таблицю 4, проведіть розрахунки та проаналізуйте основні види трансфертів по адміністративно – територіальних одиницях і напрями їх використання в цілому по регіонах 3..Скласти словник основних термінів по темі: базова дотація; реверсна дотація; субвенція; бюджетне регулювання; фінансовий норматив бюджетної забезпеченості; індекс податкоспроможності території; коефіцієнт вирівнювання. 4. Скласти комплексний кросворд по темі 6. 5. Дайте відповіді на тести по темі 6.		
4.	Тема 7. Система доходів бюджету	5	0,3
	Практичні заняття по темі 7. 1.В робочому зошиті заповнити дохідну частину бюджету на основі даних таблиць 1 та додатку №2 до Закону України «Про Державний бюджет на 202_-202_рр. (на вибір здобувача) та Інструктивно - методичних матеріалів та проаналізуйте структуру обсягів доходів та їх частки в загальних доходах 2.Дайте відповіді на тести по темі 7.		
5	Тема 8. Система видатків бюджету	5	0,2
	Практичні заняття по темі 8.		

	1.В робочому зошиті заповнити видаткову частину бюджету на основі даних таблиці 2 додатків до Інструктивно - методичних матеріалів. 2.Дайте відповіді на тести по темі 8.		
6	Тема 9. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	4	0,3
	Практичні заняття по темі 9. 1.В робочому зошиті заповнити дані про видатки на економічну діяльність та науку на основі даних таблиці 2 додатків до Інструктивно - методичних матеріалів і визначити частки їх у загальних видатках. Проаналізувати склад і структуру видатків на розвиток та підтримку підприємств аграрної сфери за напрямками. 2.Дайте відповіді на тести по темі 9.		
7.	Тема 10.Бюджетне фінансування агропромислового комплексу України.	2	0,2
8	Практичні заняття по темі 10 1.В робочому зошиті заповнити дані про видатки бюджетного фінансування АПК України з таблиці 2 додатку до Інструктивно - методичних матеріалів і визначити частки їх у загальних видатках		
9	Практичні заняття по темі 11 1.В робочому зошиті заповнити дані про видатки на соціальний захист населення і соціальну сферу з таблиці 2 додатку до Інструктивно - методичних матеріалів і визначити частки їх у загальних видатках.	4	0,4
	2.В робочому зошиті розрахувати видатки на утримання дитячого садка та школи за даними Інструктивно - методичних матеріалів та складіть кошторис на утримання дитячого садка та школи. 3.Дайте відповіді на тести по темі 11.		
6.	Тема 12. Видатки бюджету на оборону та управління	4	0,3
	Практичні заняття по темі 12. 1.В робочому зошиті заповнити дані про видатки на оборону та управління з таблиці 2 додатків до Інструктивно - методичних матеріалів і визначити частки їх у загальних видатках 2.Дайте відповіді на тести по темі 12.		
7.	Тема 13. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	2	0,3
	Практичні заняття по темі 13. 1.В робочому зошиті заповнити дані про видатки на обслуговування державного боргу з таблиці 2 додатків до Інструктивно - методичних матеріалів і визначити частки їх у загальних видатках		
	2.Розрахувати коефіцієнти управління внутрішнім і зовнішнім державним боргом 5. Дайте відповіді на тести по темі 13.		
Всього		42	4

6. Теми семінарських занять (не передбачено)

7. Теми лабораторних занять (не передбачено)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Роль бюджету та бюджетної системи для розвитку економіки держави		

1	Тема1. Нормативно - правове забезпечення функціонування бюджетної системи України	8
2	Тема2.Сутність, призначення та роль бюджету держави	8
3	Тема 3.Бюджет як основний фінансовий план держави	7
4	Topic 4.Budget deficit and sources of its financing	7
5	Тема 5.Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи в Україні	6
6	Тема 6.Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	4
	Разом за змістовим модулем 1	40
Змістовий модуль 2 Доходи та видатки бюджетної системи		
7	Тема 7. Система доходів бюджету	4
8	Тема 8.Система видатків бюджету	4
9	Тема 9. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	5
10	Тема 10.Бюджетне фінансування агропромислового комплексу України	6
11	Тема 11. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	5
12	Тема 12. Видатки бюджету на оборону та управління	5
13	Тема 13. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	7
	Разом за змістовим модулем 2	36
	Всього	76

САМОСТІЙНА РОБОТА (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Заочна форма
Змістовий модуль 1. Роль бюджету та бюджетної системи для розвитку економіки держави		
1	Тема1. Нормативно - правове забезпечення функціонування бюджетної системи України	11,1
2	Тема2.Сутність, призначення та роль бюджету держави	11,1
3	Тема 3.Бюджет як основний фінансовий план держави	11,1
4	Topic 4.Budget deficit and sources of its financing	9,2
5	Тема 5.Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи в Україні	11,0
6	Тема 6.Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	10,5
	Разом за змістовим модулем 1	64
Змістовий модуль 2 Доходи та видатки бюджетної системи		
7	Тема 7. Система доходів бюджету	11,0
8	Тема 8.Система видатків бюджету	11,3
9	Тема 9. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	11,2
10	Тема 10. Бюджетне фінансування агропромислового комплексу України	9,4
11	Тема 11. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	10,9
12	Тема 12. Видатки бюджету на оборону та управління	10,1
13	Тема 13. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	10,1
	Разом за змістовим модулем 2	74
	Всього	138

9. Індивідуальні завдання

Заочна форма навчання

Індивідуальні завдання для здобувачів заочної форми навчання передбачає виконання контрольної роботи

Це завдання вимагає від здобувачів інтегрувати та використовувати свої знання з бюджетного планування, аналізу дохідної та видаткової частин бюджетів усіх рівнів, міжбюджетних трансфертів. Аналіз бюджетного управління бюджетним процесом та його стадіями дозволяє здобувачам відчувати реальний процес бюджетного планування та розробки бюджетної стратегії, що включає дослідження бюджетного процесу та управління ним, обліку, звітності за виконанням бюджетів. Ці бюджетні показники Закону про бюджет дозволить покращити практичні навички здобувачів у бюджетному плануванні та складанні бюджетів та управління ними та підготувати їх до майбутніх управлінських ролей.

Рекомендації щодо виконання даного завдання наведено у Методичних рекомендаціях для виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Індивідуальне завдання (контрольна робота) здається не пізніше, ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії.

10. Методи навчання

Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури. В освітньому процесі лекційні заняття мають інтерактивний, тематичний та науково-пізнавальний характер. Практичні заняття проводяться в малих групах: поширеними є ситуаційні завдання, ділові ігри, розв'язання конкретних ситуацій; консультації з викладачами, підготовка презентацій з використанням сучасних професійних програмних засобів. Однією з форм сучасного навчального процесу є дистанційне навчання на платформі інформаційного освітнього середовища Moodle. Проведення даного виду навчання здійснюється в межах норм положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті». Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle, розміщені за посиланням: URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=140>. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle та електронна пошта.

11. Методи контролю

Навчальна дисципліна «Бюджетна система» вивчається з метою ознайомлення здобувачів з бюджетною системою України та напрямами її удосконалення в контексті змін бюджетної, фінансово-кредитної та фінансової політики в державі. Такі знання необхідні для формування у майбутніх фахівців грамотної поведінки у сфері державної бюджетної політики. Враховуючи зазначене, контроль знань здобувачів передбачає визначення рівня їх підготовки до роботи у бюджетній сфері та наявності усвідомленого розуміння необхідності якісно і ефективно виконувати свої функціональні обов'язки після закінчення навчання

Головний засіб досягнення поставлених цілей - комбінація поточного та модульного контролю знань здобувачів. Підсумкова рейтингова оцінка складається з поточних (бали практичних занять і самостійну роботу) та підсумкових модульних оцінок (виконання модульного тестового завдання) та підсумкового модульного контролю (екзамену).

Денна форма навчання:

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю - 70.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях:

2. Виконання самостійної роботи.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; правильність написання тестового письмового контролю на практичному занятті.

Система оцінювання активності роботи:

а) змістовні відповіді та виконання практичних завдань - 0-3 бали.

1. При контролі виконання самостійної роботи оцінці підлягають: складання кросвордів та тематичних тестів, написання та презентація рефератів.

Система оцінювання самостійної роботи

- система оцінювання самостійної роботи з градацією 0-1 балів:

в) складання кросворду - 0-0,1 бали.

г) складання тематичних тестів - 0-0,2 бали.

д) підготовка та презентація реферату - 0-0,7 балів.

Критеріями оцінки реферату є змістовність, структурованість, зрозумілість і лаконічність.

Система оцінювання виконання завдань поточного (модульного) контролю: 0-6 балів.

На модульний контроль виноситься 30 тестових питань. За 1 вірно вирішене тестове питання здобувач отримує 0,2 бала.

Проводячи роботу з підготовки до виконання модульних завдань, здобувач самостійно здійснює систематизацію вивченого матеріалу, а також інших тем і питань для самостійного опрацювання, які включено до модуля. При контролі систематичності й активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у тестових й усних відповідях і виконання ситуативних завдань під час практичних занять; активність при обговоренні питань, що винесені як предмет дискусії; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання та практичні вміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Поточний модульний контроль проводиться письмово у формі тестів (30 тестів за кожним зі змістових модулів). Максимальна оцінка за кожен модульний контроль – 6 балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови, що сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

Підсумковий контроль.

Форма проведення підсумкового контролю (екзамену) з дисципліни «Бюджетна система» є комбінованою: передбачає усну відповідь на три теоретичні питання, а також розв'язання практичних задач.. Повна та вичерпна відповідь на кожне з питань оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів.

На підсумковому контролі (екзамені) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

.Заочна форма навчання

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю - 70.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

1. Активність роботи на практичних заняттях і виконання практичних завдань;

2. Виконання самостійної роботи, яка проводиться у вигляді тестового контролю в системі Moodle по питаннях винесених для самостійного опрацювання.

1. При контролі роботи на практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань продемонстрований у відповідях і завданнях та виступах на практичних заняттях.

Система оцінювання активності роботи:

а) змістовні відповіді - 0-2 бали.

2. Система оцінювання виконання завдань поточного модуля: 0-4 балів.

На поточний модульний контроль виносяться 20 тестових питань. За 1 вірно вирішене тестове питання здобувач отримує 0,2 бала.

Проводячи роботу з підготовки до виконання модульних завдань, здобувач самостійно здійснює систематизацію вивченого матеріалу, а також інших тем і питань для самостійного опрацювання, які включено до модуля. Модульний контроль здійснюється у два етапи у вигляді письмової контрольної роботи (30 тестових завдань). Викладач, який проводить практичні заняття, формує тести. До модуля можуть включатися теми, які винесені для самостійного опрацювання.

Підсумковий контроль.

Форма проведення підсумкового контролю (екзамену) з дисципліни «Бюджетна система» є комбінованою: передбачає усну відповідь на три теоретичні питання, а також розв'язання практичних задач. Повна та вичерпна відповідь на кожне з питань оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів.

На підсумковому контролі (екзаміні) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

.Розподіл балів, які отримують здобувачі з навчальної дисципліни

«Бюджетна система» (денна форма навчання, екзамен)

	Поточний (модульний) контроль														Бали за додатко ву роботу	Підсу мовий контро ль	Сума, балів	
	Змістовий модуль 1 (28 балів)							Змістовий модуль 2 (32 бали)										
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	ПМК 1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13				ПМК 2
Сума балів, всього	2	4	4	4	4	4	6	4	4	4	3	4	4	3	6	10	30	100
Практичні заняття	1	3	3	3	3	3		3	3	3	2	3	3	2				
Самостійна робота	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1				

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти з навчальної дисципліни

«Бюджетна система» (заочна форма навчання, екзамен)

	Поточний (модульний) контроль															Індивідуальне завдання	Бали за додаткову роботу	Підсумковий контроль	Сума, балів
	Змістовий модуль 1 (16 балів)							Змістовий модуль 2 (19 балів)											
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	ПМК 1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	ПМК 2				
Сума балів, всього	2	2	2	2	2	2	4	2	3	2	2	2	2	2	4	25	10	30	100
Практичні заняття								1	2	1	1	1	1	1					
Самостій на робота	2	2	2	2	2	2		1	1	1	1	1	1	1					

Однією з форм самостійної індивідуального завдання для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання є виконання контрольної роботи. Контрольна робота складається з 2 теоретичних питань і 1 ситуаційного практичного завдання. Контрольна робота виконується здобувачем та захищається окремо від самостійної. Максимальна сума балів – 25.

**Критерії оцінювання знань студентів при виконанні
та захисті контрольної роботи**

	1. Текст контрольної роботи	15 балів
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність змісту структури роботи	5
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок. Правильність оформлення списку використаних джерел.	
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту контрольної роботи	
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду використаних літературних джерел. Самостійність суджень теоретичних категорій і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки здобувача – автора)	5
1.5	Правильність виконання практичного ситуаційного завдання, обґрунтованість висновків. Правильно вказані законодавчо-нормативні документи та інструктивні матеріали	5
	2. Захист контрольної роботи	10 балів
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати проведеного дослідження.	5
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання знань здобувачів здійснюється паралельно за 5-бальною національною шкалою і за 100-бальною шкалою ECTS.

Така система контролю дозволяє здійснювати оцінювання більш гнучко і об'єктивно та сприяє систематичній і активній самостійній роботі здобувачів упродовж усього навчання, забезпечує змагальність між здобувачами в навчанні, стимулює виявлення і розвиток творчих здібностей здобувачів. Система обов'язкова для використання в ході підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

В умовах кредитно-трансферної системи організації навчального процесу зміст навчальних дисциплін залежно від їх обсягу розподіляється в робочій програмі на змістові модулі.

Кожний змістовий модуль оцінюється у балах за шкалою ЄКТС. Ціна модуля залежить від обсягу навчального матеріалу і визначається у робочій програмі.

Поточний модульний контроль з навчальної дисципліни «Бюджетна система» включає в себе дві модульні контрольні роботи з вивчених тем, які проводяться письмово у формі тестових завдань. Модульний контроль здійснюється після проведення усіх форм організації навчального процесу, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни, з урахуванням часу, необхідного для перездач, незалежно від того, чи проводились з них лекції та практичні заняття.

Модульний контроль проводиться з використанням комп'ютерної техніки, в письмовій формі або, як виняток, у письмово-усній формі.

Письмова чи комп'ютерна компонента модульного контролю обов'язкова та проводиться у формі виконання контрольних завдань (тестів, практичних розрахункових та ситуаційних задач, нетестових питань) для перевірки знання фактичного матеріалу відповідних модулів. Завдання для проведення модульного контролю можуть бути диференційованими за складністю, кількістю правильних відповідей та відповідною системою їх оцінювання.

Для проведення модульного контролю формуються варіанти контрольних завдань, які повинні бути рівнозначними за складністю. Структура завдань, система та критерії оцінювання результатів їх виконання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та доводяться до відома здобувачів на початку семестру.

До складання модулів допускаються здобувачі, які не мають незадовільних оцінок чи невідпрацьованих пропущених практичних занять. Тривалість модульного контролю не повинна перевищувати дві академічні години.

Здобувачі, які з поважних причин не були допущені або не з'явилися на складання модульного контролю, допускаються до складання модульного контролю в установленому порядку.

13. Методичне забезпечення

1. Бюджетна система: Інструктивно - методичні матеріали для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»/Укладачі: к.е.н., доцент Гузар Б.С., к.е.н. доцент Мельник К.М., к.е.н. доцент Колотуха С.М.: 2024 Видавець «Сочинський М.М.», 51 с (2,5 у.д.а).

2. Бюджетна система: Методичні вказівки та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня денної і заочної форми навчання вищої освіти спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»/ Укладачі: к.е.н., доцент Гузар Б.С., к.е.н. доцент Мельник К.М., к.е.н. доцент Колотуха С.М.. 2024. Видавець «Сочинський М.М.», 35с. (2,0 у.д.а.)

3. Методичні вказівки та завдання для виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня заочної форми навчання спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування». Укладачі: к.е.н., доцент Гузар Б.С., к.е.н. доцент Мельник К.М., к.е.н. доцент Колотуха С.М. 2024. Видавець «Сочинський М.М.», 24с. (1,2 у.д.а.)

4. Бюджетна система : Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 фінанси, банківська справа та страхування. URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=141>

14. Рекомендована література

Базова

1. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.

2. Бюджетна система [Текст] : підручник / В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко, З. М. Лободіна [та ін.] ; за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. - Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.

- 3..Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
4. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456 у редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
- 5.. Конституція України. Офіційний сайт Верховної Ради України.URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Про Державний бюджет України на 2022 рік» Закон України №1928-IX. від 02.12.2021р.(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2022, № 3, ст.12) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2675-20#Text>.
- 7.Про державний бюджет України на 2023 рік. Закон №2629-VIII от 23.11.2022. URL: https://earch.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T182629.html.
- 8.Про державний бюджет України на 2024 рік. Закон України № 3460-IX від 09.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text>
- 9.Про державний бюджет України на 2025 рік. Закон України № 4059-IX від 19.11.2024 (Редакція станом на 01.08.2025) . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text>
- 10.Бюджетна декларація на 2025-2027 роки · Постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 № 751 «Про схвалення Бюджетної декларації на 2025–2027 роки». URL: <https://www.google.com/search?q>
- 11 Європейська хартія місцевого самоврядування. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text

Допоміжна

- 1.БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. М. І. Сідор І. І. Омельченко URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/1_2024/22.pdf
- 2.Особливості бюджетного процесу в умовах воєнного стану URL: <https://decentralization.ua/news/14654>
- 3.Гузар Б. С. Сучасний стан та напрями удосконалення бюджетного менеджменту в Україні. Ефективна економіка. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9074> .
- 4.Гузар Б.С.,Трус О.М. Оцінка та аналіз бюджетної децентралізації в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: Економічні науки. Вип. 98. Ч.2. Умань, 2021.С.89-110.
- 5.Гузар Б. С. Бюджетний контроль як складова бюджетного менеджменту та напрями його удосконалення. Економіка та держава. 2021. № 7. С. 66–70.
- 6..Непочатенко О. О., Гузар Б. С., Пташник С. А. Актуальні проблеми наповнення місцевих бюджетів та їх видатки в умовах воєнного стану. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: *Економічні науки*. Вип. 99. Ч.2. Умань, 2022. С.172-181.
- 7.Ролінський О.В., Гузар Б.С.Пташник С.А. Фінансова самодостатність місцевих бюджетів в контексті реалізації реформи фінансової децентралізації. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: *Економічні науки*. Вип. 99. Ч.2. Умань, 2021.С.259-275.
- 8.Andersen A. L. Fiscal Transparency and Procyclical Fiscal Policy A. L. Andersen, L. H. W. Nielsen. Access: URL.[http://web.econ.ku.dk/epu/Fiscal%20Transparency%20and%20Procyclical%20Fiscal%20Policy%200_jan%](http://web.econ.ku.dk/epu/Fiscal%20Transparency%20and%20Procyclical%20Fiscal%20Policy%200_jan%20)
- 9.Smith Robert W. Public Budgeting in America / Robert W. Smith, Thomas D. Lynch // Upper Saddle River. 5th ed. NY : M. E. Pearson Prentice Hall,
- 10.Code for Fiscal Stability.The World Bank.URL: <http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/BudgetLaws/UK-CodeFiscalStability.pdf>.
- 11.Code of Good Practices on Fiscal Transparency / International Monetary Fund. Access mode/ URL.: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/051507c.pdf>.

15.Інформаційні ресурси

- 1.Збірник наукових праць Уманського НУС. Економіка. URL: <https://journal.udau.edu.ua/rubriki-zhurnalu/ekonomika.html> Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.
- 2.Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.
- 3.Офіційна Інтернет-сторінка Державного казначейства України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
- 4.Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
- 5.Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>
- 6.Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
- 7.Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
- 8.Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: <https://buhgalter.com.ua/>
- 9.Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>.
- 10.Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
- 11.Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en
- 12.Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
- 13.Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
14. Про Державну Казначейську службу України. Положення від 13 квітня 2011: URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/150868>. -
- 15.Про Міністерство фінансів України. Положення» від 8 квітня 2011 року.URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
- 16.Про Державну фіскальну службу України. Постанова КМ України від 21.05.2014р. № 236 URL:<http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-prodiyalnis/postanovi-km-ukraini/63237.html>.
- 17.Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>
- 18.National Bureau of Economic Research. URL: <https://www.nber.org/>
- 19.Tax Policy and the Economy. The University of Chicago Press Journals. URL: <https://www.journals.uchicago.edu/loi/tpe>

16. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Бюджетна система» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

17. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з навчальної дисципліни «Бюджетна система», здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані здобувачами вищої освіти будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувачам вищої освіти настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

18. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025-2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Зміни, внесені до робочої програми на 2025-2026 навчальний рік, охоплюють:

1. Доповнено питання до лекційних і практичних занять нормативно - правового забезпечення функціонування бюджетної системи України.
- 2.Внесення відповідних коригувань в розподіл балів, що їх отримують здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни;
3. Доповнення питань аграрного спрямування.
- 2.Оновлення переліку рекомендованих джерел.